

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే

॥ సప్తషష్ఠితమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ సప్తషష్ఠితమః సర్గః ॥

మార్కండేయప్రభృతిమునిభిర్మంత్రిభిశ్చ రాజానం వినా దేశస్య
భావినిదురవస్థాం వర్ణయిత్వా కమపి రాజపదే ప్రతిష్ఠాపయితుం వసిష్ఠం
ప్రత్యనురోధః.

ఆక్రందితా నిరానందా సాస్త్రకంఠజనావిలా |
అయోధ్యాయామవతతా సా వ్యతీయాయ శర్వరీ || 2.67.1 ||

వ్యతీతాయాం తు శర్వర్యామాదిత్యస్యోదయే తతః |
సమేత్య రాజకర్తారః సభామీయుర్ద్విజాతయః || 2.67.2 ||

మార్కండేయోఽథ మౌద్గల్యో వామదేవశ్చ కశ్యపః |
కాత్యాయనో గౌతమశ్చ జాబాలిశ్చ మహాయశాః || 2.67.3 ||

ఏతే ద్విజాః సహమాత్యైః పృథగ్వాచముదీరయన్ |
వసిష్ఠమేవాభిముఖాః శ్రేష్ఠం రాజపురోహితం || 2.67.4 ||

అతీతా శర్వరీ దుఃఖం యా నో వర్షశతోపమా |
అస్మిన్ పంచత్వమాపన్నే పుత్రశోకేన పార్థివే || 2.67.5 ||

స్వర్గస్థశ్చ మహారాజో రామశ్చారణ్యమాశ్రితః |
లక్ష్మణశ్చాపి తేజస్వీ రామేణైవ గతః సహ || 2.67.6 ||

ఉభౌ భరతశత్రుఘ్నౌ కేకయేషు పరంతపౌ |
పురే రాజగృహే రమ్యే మాతామహనివేశనే || 2.67.7 ||

ఇక్షావకూణామిహాద్యైవ కశ్చిద్ రాజా విధీయతాం |
అరాజకం హి నో రాష్ట్రం వినాశం సమవాప్నుయాత్ || 2.67.8 ||

నారాజకే జనపదే విద్యున్మాలీ మహాస్వనః |
అభివర్షతి పర్జన్యో మహీం దివ్యేన వారిణా || 2.67.9 ||

నారాజకే జనపదే బీజముష్టిః ప్రకీర్యతే |
నారాజకే పితుః పుత్రో భార్యా వా వర్తతే వశే || 2.67.10 ||

అరాజకే ధనం నాస్తి నాస్తి భార్యాప్యరాజకే |
ఇదమత్యాహితం చాన్యత్ కుతః సత్యమరాజకే || 2.67.11 ||

నారాజకే జనపదే కారయంతి సభాం నరాః |
ఉద్యానాని చ రమ్యాణి హృష్టాః పుణ్యగృహాణి చ || 2.67.12 ||

నారాజకే జనపదే యజ్ఞశీలా ద్విజాతయః |
సత్రాణ్యన్వాసతే దాంతా బ్రాహ్మణాః సంశితవ్రతాః || 2.67.13 ||

నారాజకే జనపదే మహాయజ్ఞేషు యజ్వనః |
బ్రాహ్మణా వసుసంపూర్ణా విసృజంత్యాప్తదక్షిణాః || 2.67.14 ||

నారాజకే జనపదే ప్రహృష్టనటనర్తకాః |
ఉత్సవాశ్చ సమాజాశ్చ వర్ధంతే రాష్ట్రవర్ధనాః || 2.67.15 ||

నారాజకే జనపదే సిద్ధార్థా వ్యవహారిణః |
కథాభిరభిరజ్యంతే కథాశీలాః కథాప్రియైః || 2.67.16 ||

నారాజకే జనపదే తూద్యానాని సమాగతాః |
సాయాహ్నే క్రిడితుం యాంతి కుమార్యో హేమభూషితాః || 2.67.17 ||

నారాజకే జనపదే ధనవంతః సురక్షితాః |
శేరతే వివృతద్వారాః కృషిగోరక్షజీవినః || 2.67.18 ||

నారాజకే జనపదే వాహనైః శీఘ్రవాహిభిః |
నరా నిర్వాంత్యరణ్యాని నారీభిః సహ కామినః || 2.67.19 ||

నారాజకే జనపదే బద్ధఘంటా విషాణినః |
అటంతి రాజమార్గేషు కుంజరాః షష్టిహాయనాః || 2.67.20 ||

నారాజకే జనపదే శరాన్ సంతతమస్యతాం |
శ్రూయతే తలనిర్హోష ఇష్వస్తాణాముపాసనే || 2.67.21 ||

నారాజకే జనపదే వణిజో దూరగామినః |
గచ్ఛంతి క్షేమమధ్వానం బహుపణ్యాసమాచితాః || 2.67.22 ||

నారాజకే జనపదే చరత్యేకచరో వశీ |
భావయన్నాత్మనాఽఽత్మానం యత్ర సాయం గృహో మునిః || 2.67.23 ||

నారాజకే జనపదే యోగక్షేమః ప్రవర్తతే |
న చాప్యరాజకే సేనా శత్రూన్ విషహతే యుధి || 2.67.24 ||

నారాజకే జనపదే హృష్టైః పరమవాజిభిః |
నరాః సంయాంతి సహసా రథైశ్చ ప్రతిమండితాః || 2.67.25 ||

నారాజకే జనపదే నరాః శాస్త్రవిశారదాః |
సంవదంతోపతిష్ఠంతే వనేషూపవనేషు వా || 2.67.26 ||

నారాజకే జనపదే మాల్యమోదకదక్షిణాః |
దేవతాభ్యర్చనార్థాయ కల్ప్యంతే నియతైర్జనైః || 2.67.27 ||

నారాజకే జనపదే చందనాగురురూషితాః |
రాజపుత్రా విరాజంతే వసంతే ఇవ శాఖినః || 2.67.28 ||

యథా హ్యనుదకా నద్యో యథా వాప్యతృణం వనం |
అగోపాలా యథా గావస్తథా రాష్ట్రమరాజకం || 2.67.29 ||

ధ్వజో రథస్య ప్రజ్ఞానం ధూమో జ్ఞానం విభావసోః |
తేషాం యో నో ధ్వజో రాజా స దేవత్యమితో గతః || 2.67.30 ||

నారాజకే జనపదే స్వకం భవతి కస్యచిత్ |
మత్స్యా ఇవ జనా నిత్యం భక్షయంతి పరస్పరం || 2.67.31 ||

యే హి సంభిన్నమర్యాదా నాస్తికాశ్చిన్నసంశయాః |
తేఽపి భావాయ కల్పంతే రాజదండనిపీడితాః || 2.67.32 ||

యథా దృష్టిః శరీరస్య నిత్యమేవ ప్రవర్తతే |
తథా నరేంద్రో రాష్ట్రస్య ప్రభవః సత్యధర్మయోః || 2.67.33 ||

రాజా సత్యం చ ధర్మశ్చ రాజా కులవతాం కులం |
రాజా మాతా పితా చైవ రాజా హితకరో నృణాం || 2.67.34 ||

యమో వైశ్రవణః శక్రో వరుణశ్చ మహాబలః |
విశిష్యంతే నరేంద్రేణ వృత్తేన మహతా తతః || 2.67.35 ||

అహో తమ ఇవేదం స్యాన్న ప్రజ్ఞాయేత కించన |
రాజా చేన్న భవేల్లోకే విభజన్ సాధ్వసాధునీ || 2.67.36 ||

జీవత్యపి మహారాజే తవైవ వచనం వయం |
నాతిక్రమామహే సర్వే వేలాం ప్రాప్యేవ సాగరః || 2.67.37 ||

స నః సమీక్ష్య ద్విజవర్య వృత్తం
నృపం వినా రాజ్యమరణ్యభూతం |
కుమారమిక్ష్యాకుసుతం వదాన్యం
త్వమేవ రాజానమిహాభిషించ || 2.67.38 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
అయోధ్యాకాండే సప్తషష్ఠితమః సర్గః ||